

Virtain luonnonsuojeluyhdistys ry
c/o Larissa Heinämäki
Rantatie 43
34800 Virrat
larissa.heinamaki@iki.fi
p. 040 776 2797

VALITUS 17.1.2011

Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry
pirkanmaa@sll.fi
p. (03) 213 1317

VAASAN HALLINTO-OIKEUS

Asia Valitus Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä nro 81/2010/3, koskien Alastaipaleensuon turvetuotannon ympäristölupaa ja toiminnan aloittamista muutoksenhausta huolimatta, Virrat ja Ähtäri

Dnro ESAVI/380/04.08/2010

Yhdistykset hakevat muutosta aluehallintoviraston päätökseen ympäristönsuojelulain 97 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla. Sen mukaan valitusoikeus on rekisteröidyllä yhdistyksellä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät.

Vapo Oy on harhaanjohtavasti nimennyt ympäristölupahakemuksen koskemaan Alastaipaleensuota. Todellisuudessa ympäristölupahakemus koskee kahta erillistä suoaluetta, Kirnunevaa sekä Housunevaa. Käytämme tässä muutoksenhaussa näitä nimiä, joilla alueet on mahdollista löytää kartastostakin.

Virtain luonnonsuojeluyhdistys ry ja Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry vaativat Vaasan hallinto-oikeutta kumoamaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston Vapo Oy:lle myöntämän ympäristöluvan koskien turpeennostoa Virtain Housunevalla ja Kirnunevalla. Jos turpeennosto Kirnunevalla kuitenkin sallitaan, vaadimme, että Vapo Oy velvoitetaan tekemään perusteelliset ja täydelliset selvitykset alapuolisen vesistön (Pahkalampi, Pahkapuro, Matoluoma, Metterinjärvi) ekologisesta tilasta (Pintaveden ekologinen luokittelu, Ympäristöministeriö, Dnro YM3/401/2006) sekä turpeenottoalueen vaikutuspiirissä sijaitsevasta Pienestä Niemojärvestä ja arvoimaan turpeennoston vaikutuksia em. järveen. Alla perustelut luvan kumoamiseen sekä vaatimuksiin ekologisen tilan selvittämiseksi.

1 Housuneva

Vapo Oy on hakenut turpeenottolupaa Housunevalla kaikkiaan 46,5 hehtaarille. Tästä suurin osa, 28 hehtaaria, on ojittamatonta ja luonnonsuojelullisesti arvokasta suota.

Pirkanmaan 1. vaihemaakuntakaavaa (turvetuotanto) varten tehdyssä selvityksessä Pirkanmaan suoluonnon tila (Metsähallitus, 2009) todetaan, että ”Pirkanmaan suoluonnon tilassa tapahtuneiden merkittävien muutosten perusteella voidaan todeta, että kaikki Pirkanmaalla esiintyvät ojittamattomat suot ovat suoluonnon turvaamisen kannalta tärkeitä.”

1.1 Luonnonsuojelulliset syyt

Aluehallintoviraston ympäristöluvan myöntämispäätöksessä kerrotaan luvan myöntämisen edellytyksissä, että ”Tuotantoalueilla ja niiden päästöjen vaikutusalueilla ei ole erityisiä luonnonarvoja eikä luonnonsuojelulain perusteella erityistä suojelustatusta omaavia lajeja tai uhanalaisia luontotyyppinä”. Tämä ei pidä paikkaansa.

1.1.1 Luontotyypit

Housunevan alueelta löytyy useita uhanalaisia suoluontotyyppinä. Pirkanmaan 1. vaihemaakuntakaavaa (turvetuotanto) varten tehdyssä selvityksessä Pirkanmaan suoluonnon tila (Metsähallitus, 2009) on Housuneva määritetty suoluonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi.

Alla olevassa luettelossa on kerrottu alueelta löytyvät luontotyypit sekä niiden uhanalaisuusluokitus, joka perustuu Suomen ympäristökeskuksen laatimaan uhanalaisten luontotyyppien selvitykseen (2008):

- korpiräme, valtakunnallisesti vaarantunut
- muurainkorpi, valtakunnallisesti vaarantunut
- saraneva, Etelä-Suomessa vaarantunut
- kalvakkaneva, Etelä-Suomessa vaarantunut
- lyhytkorsiräme, valtakunnallisesti silmälläpidettävä, Etelä-Suomessa vaarantunut
- kangasräme, valtakunnallisesti silmälläpidettävä
- isovarpuräme, Etelä-Suomessa silmälläpidettävä
- tupasvillaräme, Etelä-Suomessa silmälläpidettävä

Luontodirektiivin yleisenä tavoitteena on turvata luontotyyppien suojelun suotuisa taso. EU:n jäsenvaltiot raportoivat EU:n komissiolle kuuden vuoden välein luontodirektiivin 17 artiklan määräämällä tavalla direktiivin säännösten soveltamisesta. Kaudelta 2001-2006 laaditussa raportissa arvioitiin ensi kertaa kaikkien yhteisön tärkeinä pitämien luontotyyppien (direktiivin I liite) suojelun taso koko Suomen alueella. Ympäristöministeriö julkaisi raportin lokakuussa 2007.

EU:n komissiolle tarkoitetussa raportissa kerrotaan, miten Suomi onnistui luontodirektiivin toimeenpanossa vuosina 2001-2006; boreaalisen vyöhykkeen luontotyypeistä vain 14 prosenttia voidaan luokitella suojelutasoltaan suotuisiksi, loput riittämättömästi tai huonosti suojelluiksi.

Keidassoiden, kuten Housunevan, suojelun taso arvioitiin raportissa epäsuotuisaksi - huonoksi. Puustoisten soiden (jollaisia esiintyy Housunevan reunaosissa) suojelutaso arvioitiin epäsuotuisaksi - riittämättömäksi. Luonnonsuojelulain 5 §:n mukaan luonnonsuojelussa on tähdättävä maamme luontotyyppien ja luonnonvaraisten eliölajien suotuisan suojelutason saavuttamiseen ja säilyttämiseen. Luontotyypin suojelutaso on suotuisa, kun sen luontainen levinneisyys ja kokonaisala riittävät turvaamaan luontotyypin säilymisen ja sen ekosysteemin rakenteen ja toimivuuden pitkällä aikavälillä sekä luontotyypille luonteenomaisten eliölajien suojelutaso on suotuisa.

Suotyyppien uhanalaisuuden taustalla ovat erityisesti metsäojitukset ja turpeenotto. Valtaosaltaan ojittamattomana säilynyt Housuneva on nykypäivänä harvinaisuus, suoluonnon kannalta tärkeä ja suojelutarvoinen. Yhteiskunnan kokonaisedun kannalta on järkevämpää ja kustannustehokkaampaa suojella luonnontilaisen kaltaisena säästyneitä suoalueita kuin ennallistaa korvaavia elinympäristöjä jonkin muualle. Katsomme, että uhanalaisia ja puutteellisesti suojeltuja luontotyyppinä sisältävän Housunevan valjastaminen turpeenottoon olisi vastoin luonnonsuojelulain ja luontodirektiivin vaatimuksia.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksessä (s. 28) todetaan vastineena Pirkanmaan ely-keskukselle, että ”Housunevalla ja Kirnunevalla ei kasvillisuusselvityksen mukaan tavattu äärimmäisen uhanalaisia tai erittäin

uhanalaisia luonto-tyyppejä tai uhanalaisia kasveja tai kasvilajeja”. Tämä on totta, mutta ihmettelemme, miksi aluehallintovirasto lausuu näin ja korostaa vain kaikkein uhanalaisimpien luontotyyppien puuttumista alueelta. Housunevalla tavataan kuitenkin useita vaarantuneita suoluontotyyppieitä, ja vaarantuneet ovat uhanalaisia siinä missä äärimmäisen ja erittäin uhanalaisetkin (ks. esim. Suomen ympäristökeskus 2008: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 1, s. 15). Käsityksemme mukaan ei ole olemassa mitään ohjetta tai säädöstä siitä, että vain äärimmäisen ja erittäin uhanalaiset luontotyypit pitäisi ottaa huomioon erilaisissa hankkeissa. Jos, ja toivottavasti kun, uhanalaiset luontotyypit yleensä otetaan huomioon, pitää ne ottaa huomioon kokonaisuudessaan. Silmälläpidettävät luontotyypit ovat sen sijaan hieman eri asia, koska ne ovat vasta uhanalaistumassa olevia, ”lähes uhanalaisia” (near threatened) luontotyyppieitä. Toki esimerkiksi varovaisuusperiaatteen mukaisesti niiden uhanalaistuminen pitäisi pysäyttää silloin, kun luontotyypin tilanne on vielä kohtalainen.

1.1.2 Linnusto

Seuraavassa luettelossa on mainittu alueella havaitut linnut uhanalaisuusluokkineen (Suomen lajien uhanalaisuus 2010, Punainen lista). Mikäli luokka on muuttunut vuoden 2000 arviointiin nähden, tämä mainitaan. Samoin listassa esitellään Suomen erityisvastuulajit ja EU:n lintudirektiivin I listassa mainitut lajit:

- kapustarinta, EU:n lintudirektiivi
- pikkulokki, EU:n lintudirektiivi, Suomen erityisvastuulaji
- kurki, EU:n lintudirektiivi
- laulujoutsen, EU:n lintudirektiivi, Suomen erityisvastuulaji
- valkoviklo, Suomen erityisvastuulaji
- liro, EU:n lintudirektiivi, Suomen erityisvastuulaji
- tavi, Suomen erityisvastuulaji
- telkkä, Suomen erityisvastuulaji
- teeri, silmälläpidettävä, EU:n lintudirektiivi, Suomen erityisvastuulaji
- metso, silmälläpidettävä, EU:n lintudirektiivi, Suomen erityisvastuulaji
- riekko, silmälläpidettävä (vuoden 2000 arvioinnissa arvioitu elinvoimaiseksi)
- niittykirvinen, silmälläpidettävä (vuoden 2000 arvioinnissa arvioitu elinvoimaiseksi)
- pohjansirkku, vaarantunut (vuoden 2000 arvioinnissa arvioitu elinvoimaiseksi)
- leppälintu, Suomen erityisvastuulaji
- kulorastas, Etelä-Suomessa taantunut

Housunevan linnustoa on seurattu pitkään harrastajavoimin. Nevaan liittyy linnustollisia arvoja, jotka eivät ilmene pikaisella aikataululla tehdystä ympäristöselvityksestä. Esimerkiksi riekon osalta ympäristöselvitys on puutteellinen, sillä riekkolaskennat tulisi tehdä kevättälvella, maaliskuuhuhtikuussa, ollakseen luotettavia.

Alueellisesti uhanalaiseksi luokitellulle riekolle Housuneva on erittäin tärkeä. Syksyllä 2010 paikallinen metsästäjä havaitsi Housunevalla kolme riekkopoikuetta, yhteensä 18 riekkoa, mikä on merkittävä määrä, ottaen huomioon että viimeisten kymmenen vuoden aikana riekkokanta on taantunut Virroilla, kuten muillakin lajin esiintymisen reuna-alueilla. Housunevan kanta on erittäin tärkeässä asemassa yritettäessä estää lajin katoaminen Pirkanmaalta.

Riekon elinympäristöjä ei ole Pirkanmaalla suojeltu riittävästi. Laji taantuu suojelualueillakin, esimerkiksi kahdessa Virtain lähellä sijaitsevassa kansallispuistossa. Vuonna 1997 Seitsemisen kansallispuiston alueella oli seitsemän riekkoreviiriä, vuonna 2007 enää kolme. Helvetinjärven kansallispuiston liepeillä on enää yksi reviiri. Jos lähiseutujen riekkosuot valjastetaan turpeenottoon, riekko tulee häviämään Pirkanmaalta kansallispuistoja myöten.

EU:n luonto- ja lintudirektiivi sekä luonnonsuojelulaki

EU:n luontodirektiivin yleistavoitteena on saavuttaa ja säilyttää tiettyjen lajien suojelun taso suotuisana. Lajin on pitkällä aikavälillä säilyttävä luontaisessa ympäristössään, eikä sen luontainen levinneisyysalue saa supistua. Lisäksi lajin elinympäristöjä pitää olla riittävästi turvaamaan kannan säilyminen pitkällä aikavälillä. Direktiivin I -liitteessä luetellaan yhteisön tärkeinä pitämät lintulajit, joiden elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin. Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on turvattava I-liitteen lajien eloonjääminen ja lisääntyminen niiden levinneisyysalueella. Lisäksi jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet lintulajien elinympäristöjen ”riittävän moninaisuuden ja laajuuden säilyttämiseksi, ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi ennalleen”.

Luonnonsuojelulain 5 §:n nojalla luonnonsuojelussa on tähdättävä maamme luontotyyppien ja luonnonvaraisten eliölajien suotuisan suojelutason saavuttamiseen ja säilyttämiseen. Luontotyypin suojelutaso on suotuisa, kun sen luontainen levinneisyys ja kokonaisala riittävät turvaamaan luontotyypin säilymisen ja sen ekosysteemin rakenteen ja toimivuuden pitkällä aikavälillä sekä luontotyypille luonteenomaisten eliölajien suojelutaso on suotuisa. Eliölajin suojelutaso on suotuisa, kun laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään. Toiminnan, joka turmelee uhanalaisten luontotyyppien esiintymiä ja vaikeuttaa tietyn eliölajin (kuten riekon) elinoloja levinneisyyden raja-alueella, ei pitäisi luonnonsuojelulain valossa olla mahdollista.

Suomen erityisvastuulajit

Suomella on kansainvälinen vastuu näiden lajien säilyttämisestä. Vastuu merkitsee sitä, että lajin elinympäristö tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa.

1.1.3 Housulampi

Housunevan eteläpäässä sijaitsee Housulampi, joka on rauhoitetun rupikannon tärkeä soidin- ja kutupaikka (Alastai-paleensuon viitasammakko-, sudenkorento- ja sukeltajakuoriaisselvitys, Ramboll 2010). Myönnetyn ympäristöluvan lupamääräysten mukaan lampeen ei saa johtaa pintavalutuskentän vesiä. Aivan lammen läheisyydessä sijaitseva pintavalutuskenttä sekä kentän ja lammen väliin jäävä maa-alue eivät kuitenkaan pysty pidättämään rankkasateiden aiheuttamia kiintoaine- ja humuspäästöjä, vaikka niitä ei suoranaisesti johdettaisikaan lampeen. Tutkimusten mukaan jopa yli 90 % turvekenttien päästöistä aiheutuu voimakkaiden sateiden vaikutuksesta. Ennusteiden mukaan ilmastonmuutoksen myötä tällaiset sateet tulevat tulevaisuudessa lisääntymään, joten Housulammen suojelu mainitulla keinolla turvekentän päästöiltä ei ole riittävä.

Lisäksi mahdollisen turpeenoton myötä Housulampea uhkaa ilmasta tuleva laskeuma, turvepöly. Turvepölyn määrä on turvekentän läheisyydessä huomattava ja lampeen laskeutuva pöly vaikuttaa lammen olosuhteisiin huonontavasti; kiintoaine- ja humuspitoisuus kasvavat, sameus ja happamuus lisääntyvät. Veden happamuuden vaihtelut sekä kiintoaine ovat kohtalokkaita rupisammakon kudulle.

1.2 Ilmastonsuojelulliset syyt

Vapo Oy perustelee turpeenottohakemustaan sillä, että käytössä olevista turvevaroista on puutetta ja turpeen kysyntä on talousalueella pysyvää. Kysynnän pysyvyys on tulevaisuudessa kyseenalaista. Ilmastonmuutoksen torjunta tulee asettamaan yhä tiukempia vaatimuksia myös Suomen energiahuollolle. Suomen energiasta 6-7 prosenttia tulee turpeesta, mutta maamme energiantuotannon hiilidioksidipäästöistä turpeenpoltto aiheuttaa 20 prosenttia. Turve on fossiiliseen verrattava polttoaine ja sen polttamisesta syntyvät hiilidioksidipäästöt ovat 12 prosenttia suuremmat kuin kivihiihen poltossa tuotettua energiayksikköä kohden.

Erityisen paljon ilmakehää rasittavat Housunevan tapaisten laajalti ojittamattomien soiden sisältämän turpeen (=hiilen) esiin kaivaminen ja polttaminen.

Vapon arvio polttoturpeen kysynnän pysyvyydestä perustuu energiantuotannon vanhakantaisiin näkemyksiin, joissa ei ole otettu huomioon ilmastonmuutoksen aiheuttajia eikä seurauksia.

1.3 Vesiensuojelulliset syyt

Housuneva sijaitsee osin Matoluoman, osin Pakarinjoen valuma-alueella. Vapon turpeenottosuunnitelmien mukaan Housunevan vedet johdettaisiin tulevaisuudessa Pakarinjoen kautta eli pintavalutuskentältä Vehkopuroon ja edelleen Isoon Vehkajärveen.

Kaavailut tällaisista vesijärjestelyistä perustuvat mielestämme riittämättömiin tutkimuksiin. Rikkooko suunnitelman toteuttaminen vesilain 1 luvun 15 §:ään sisältyvää vesistön muuttamiskieltoa? Vedenkulun uudelleenjärjestely Pakarinjoen valuma-alueella saattaisi mm. johtaa vesiluonnon ja sen toiminnan vahingolliseen muuttumiseen, mitä vesilaki ei salli.

Kummallakaan osavaluma-alueella (Matoluoman ja Pakarinjoen) ei nykyisellään ole turpeenottoalueita. Mielestämme tällaiset valuma-alueet tulisi turvekenttien kirjomalla Pohjois-Pirkanmaalla säästää kyseiseltä toiminnalta luonnon- ja ympäristönsuojelun vuoksi.

Housunevan pohjoisosassa on ilmakuvatarkastelussa (ja paikanpäälläkin käyden) havaittavissa allikoita. Paikallisten asukkaiden mukaan niissä elää ahvenia, joita on myös käyty kalastamassa. Luontoselvityksissä ei ole mainintaa kaloista, allikot tulisi tutkia tarkemmin. Ovatko allikot yhteydessä isompaan veteen, josta kalat mitä ilmeisemmin sinne pääsevät?

Aluehallintoviraston päätöksessä sivulla 27 mainitaan, että Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman ja siihen liittyvän Ähtärin ja Pihlajaveden reitin ekologinen luokka on pääosin tyydyttävä tai hyvä ja tavoitteena on sen nostaminen hyväksi tai säilyttäminen hyvänä. Vesistöä Ähtäristä etelään päin seuratessa, on ensimmäisenä erinomaiseksi luokiteltu Ouluvesi, heti seuraavana vain tyydyttäväksi luokiteltu Peränne -järvi, tästä eteen päin vesistöjen tilaa ei ole luokiteltu, mutta ei liene syytä uskoa luokituksen olevan parempi kuin yläpuolisen vesistön. Toisin sanoen Ouluveden ja Metterijärven välisen vesistön luokitus on tyydyttävä ja vesienhoitosuunnitelmassa tavoitteeksi on asetettu vesistöjen tilaksi vähintään hyvä vuoteen 2015 mennessä. Juuri tälle välille Vapo Oy suunnittelee turvetuotannon kuivatusvedet johtavansa. Suunnitelmassa nostettiin erityisesti esiin että ”Ähtärin ja Pihlajaveden reitin valuma-alueen jokien tilaa heikentää erityisesti ravinne- ja kiintoainekuormitus sekä jokien rakenteeseen tehdyt muutokset.” Kun tunnettu tosiasia on, että pintavalutuskenttä ei pysty pidättämään runsaiden sateiden aiheuttamia kiintoaine- ja humuspäästöjä, on selvää että turpeen kaivamisen hyväksyminen tälle alueelle ei paranna vesistön tilaa.

1.4 Kulttuurilliset ja virkistykseelliset syyt

Housunevalla on pitkä historia eränkäyntipaikkana. Todisteina tästä ovat Housulammesta löytyneet kaksi ruuha sekä suolla vieläkin löydettävissä olevat pitkospuut. Lisäksi perimätieto kertoo suon reunalla olleesta turvekammista, jota eränkävijät ovat käyttäneet majapaikkanaan.

Muinaismuistolain 1 §:n mukaan kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen,

vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Kiinteitä muinaismuistoja ovat mm. muinaisten huomattavien kulkuteiden, tienviittojen ja siltojen sekä vartiotuli- ja muiden sellaisten laitteiden jäännökset. Löytöjä ja perimätietoa suolta on siksi paljon, että ympäristölupahakemus vailla mainintaa näistä – puhumattakaan tarkemmasta arkeologisesta selvityksestä – on puutteellinen.

Kaloja on käyty, ja käydään, narraamassa niin Housulammesta kuin suon pohjoisosan allikoistakin. Marjastus on tärkeä virkistyslähde paikallisille ja marjoja Housunevalta löytyy, muuraimia ja karpaloita. Housuneva on paikallisten yhteisellä sopimuksella saanut olla rauhassa metsästykseltä, joka osaltaan on edesauttanut elinvoimaisen kanalinukannan kehittymistä.

Vapo Oy:n Housunevalle suunnitellulta tuotantoalueelta noin 90 metrin päässä (läntisestä pohjoisnurkasta länteen) on pellon keskelle tehty yksityinen kosteikkoalue. Alue on nykyisellään pieni, mutta sitä on tarkoitus tulevaisuudessa laajentaa. Housunevan kuivattaminen kuivattaisi myös kosteikon, sillä nevalta ei valuisi enää vesiä siihen suuntaan. Turvehanke tekisi tyhjäksi paikallisten asukkaiden työn ja tulevaisuuden suunnitelmat.

Housunevan turpeenotto huonontaisi merkittävästi paikallisten ihmisten elinoloja, viihtyvyyttä ja virkistäytymistä eikä turpeenottoa tule edellä mainituista syistä sallia.

1.5 Maisemalliset syyt

Housunevan viereiset alueet, Niemovuori ja Mansikkamäki, ovat helposti saavutettavia retkeilykohteita ja aiottu turvetuotanto turmelisi mäiltä näkyvän kauniin maiseman pysyvästi.

Ympäristölupahakemuksessa on suon maisemallinen arvo kuitattu lauseella ”Muutokset maisemassa eivät näy etäälle”. Maiseman arvoa ei voida arvioida vain sen perusteella, miten kaukaa näkymää pystytään katselemaan. Jos kohteen esteettinen arvo mitattaisiin vain sillä, kyetäänkö tarkkailemaan kaukaa, samalla logiikalla korkeiden rakennusten keskelle jäänyt historiallinen monumentti voitaisiin kuitata ulkonäöltään mitättömäksi.

1.6 Maakuntakaava ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Voimassa olevassa Pirkanmaan maakuntakaavassa Housunevaa ei ole osoitettu turpeenottoon. Soille, joita ei kaavassa ole osoitettu turpeenottoon, ei pitäisi myöntää lupaa, jos ne ovat Housunevan tapaan laajalti ojittamattomia.

Luonnosvaiheessa olevassa Pirkanmaan 1. vaihemaakuntakaavassa, joka koskee turvetuotantoa, ei Housunevaa ole merkitty turvetuotantoalueeksi.

1. vaihemaakuntakaavaehdotuksessa on turpeenottoon osoitettu Virtain alueella uusia alueita yhteensä 922 hehtaaria, jolloin turpeenottoon osoitettuja alueita tulee Virroilla olemaan yhteensä 1465 hehtaaria. Koko Pirkanmaalla on turpeenottoon osoitettu uusia alueita yhteensä 2699 hehtaaria. Housunevan turpeenottoon haettu alue on 46,5 hehtaaria. Kyseessä on näin ollen häviävän pieni osa turpeenoton tulevaisuuskaavailuista Pirkanmaalla, joten Housunevan kaivuluvan epääminen valituksessamme esitetyin perustein ei aiheuttaisi luvan hakijalle kohtuutonta rasitusta.

13.11.2008 valtioneuvosto päätti valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistamisesta. Tarkistetut tavoitteet ovat astuneet voimaan 1.3.2009. Voimassa olevien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan ”Maakuntakaavoituksessa on otettava huomioon turve-tuotantoon soveltuvat suot ja sovitettava

yhteen tuotanto- ja suojelutarpeet. Turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja. Turpeenoton vaikutuksia on tarkasteltava valuma-alueittain ja otettava huomioon erityisesti suoluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja muiden ympäristönäkökohtien sekä taloudellisuuden asettamat vaatimukset”.

Mielestämme turpeenotto Housunevalta ei valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valossa ole mahdollista. Housuneva ei ole kauttaaltaan ojitettu tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttunut suo. Housunevan luontoarvot ovat niin suuret, että niiden säilyminen on turvattava.

2 Kirnuneva

Kirnuneva on Housunevasta lounaaseen sijaitseva, kauttaaltaan ojitettu alue, jonka suunniteltu turpeenottoalue on 45,3 hehtaaria.

Kirnunevaa ei ole Pirkanmaan maakuntakaavassa eikä 1. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa osoitettu turvetuotantoon.

Kirnunevan turpeennostoalueen kuivatusvedet on suunniteltu johdettavan ekologiselta luokitukseltaan tyydyttävään (yläpuolisen vesistön mukaan) vesistöön. Tavoitetilaksi vesistöille on asetettu vähintään hyvä, joten luvan kumoamatta jättäminen ja turpeenoton aloitus Kirnunevalla tulee huonontamaan vesistön tilaa entisestään.

2.1 Pieni Niemolampi

Lampi sijaitsee Kirnunevan pohjoisosassa, turpeenottoalueen välittömässä läheisyydessä. Lampi on tärkeä levähdys- ja ruokailupaikka kahlaajille ja sorsalinnuille. Lammen läheisyydessä pesii mm. sinisuohaukka, joka on arvioitu vaarantuneeksi (2000 uhanalaisarvioinnissa elinvoimainen) ja jota lajien uhanalaisuuden arvioinnin ohjaustyöryhmä ehdottaa luonnonsuojeluasetukseen kirjattavaksi uhanalaiseksi ja erityisesti suojeltavaksi lajiksi.

Ympäristölupahakemuksessa eikä ympäristöluvassa ole käsitelty turpeennoston vaikutusta Pieneen Niemolampeen eikä sen läheisyydessä elävään eliöstöön. Vapo ei myöskään ole selvittänyt Kirnunevan luontoarvoja – vaikka suo on ojitettu, paikalliset ovat todenneet siellä elävän mm. riekon. Pidämme näiden selvitysten puutetta esteenä ympäristöluvan myöntämiselle.

3 Lopuksi

Luonnontilaisen kaltaisena säilynyt Housuneva on erittäin tärkeä useille soiden uhanalaisille luontotyypeille, joiden suojelun taso on nykyään riittämätön. Lisäksi Housuneva tarjoaa elinympäristön lukuisille soiden alkuperäislajeille, joiden elinpiiri on käynyt Suomessa viime vuosikymmeninä hyvin pieneksi. Luonnonsuojelulaki ja luontodirektiivi velvoittavat Suomea turvaamaan luontotyyppien ja lajien säilymistä riittävällä suojelulla.

Turpeenotto tuhoaisi Housunevan merkittävät luontoarvot ja heikentäisi alueen huomattavia ja tärkeitä virkistyskäyttömahdollisuuksia.

Jos turpeenostolupaa Kirmunevalle ei kumota, tulee Vapo Oy:n teettää täydellinen ekologisen tilan selvitys alapuolisista vesistöistä (Pahkalampi, Pahkapuro, Matoluoma, Metterinjärvi) sekä Pienestä Niemolammesta, perustuen vesipuidedirektiivin vaatimukseen ja vesienhoidon järjestämisestä säädetyn lain vaatimuksiin. Ilman luokitusta ei turpeenoton vaikutuksia alapuolisiin vesistöihin voida ennalta arvioida tai myöhemmin seurata pätevästi. Koska toiminnanharjoittaja on vastuussa aiheuttamastaan haitasta, on perusteltua vaatia vesistöjen ekologisen tilan selvittämistä ennen toiminnan aloittamista.

Virroilla 17.1.2011

Larissa Heinämäki, puheenjohtaja
Virtain luonnonsuojeluyhdistys ry.

Katri Lavaste, sihteeri
Virtain luonnonsuojeluyhdistys ry.

Timo Tamminen, puheenjohtaja
Suomen luonnonsuojeluliiton
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry.

Anni Kytömäki, sihteeri
Suomen luonnonsuojeluliiton
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry.